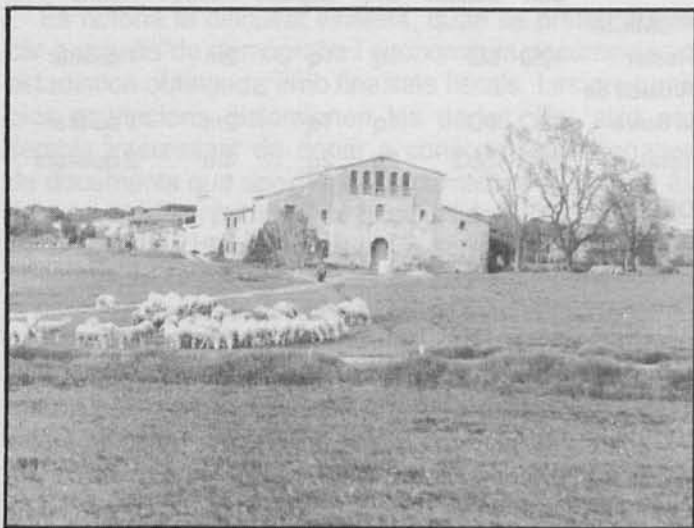

EL BESTIAR UN CENS POC SEGUR

La *Nota i memorial* de 1718, que es presenta com una estadística acurada, atribueix a Vilobí 42 parells de bous de llaura, 8 parells de vaques per llaura i cria, 10 vedells, 17 eugues, 14 matxos, 6 mules, 17 ases, 13 pollins, 89 ovelles, 4 rocins, 87 porcs, 4 truges de cria, 19 porcells i 34 entre cabres i cabrits. En resum, 151 caps de bestiar gros, 30 caps mitjans i 145 petits.

Cal Ferrer Pagès

Aquest bestiar es distribueix, d'acord amb la mateixa estadística, entre 36 titulars. D'ells 26 tenen quadra pròpiament dita; el 10 darrers disposen només d'una bèstia de transport. En l'època que la importància d'un mas es mesurava pels parells de bous llauradors, resulten ocupar el millor ranking els masos Castell, Pasqual, Alrà, Cavaller, Serra i Hereu amb tres parells, seguits pels "masos de dos parells"; Violes, Corbasí, Artau, Oliva, Gener, Onyar, Riquer, Gras i Barceló.

Al final de la polida estadística que resumim s'adverteix amb lletra de mà diferent que són "rellevats" o exemptes de contribució 6 bous i altres caps petits. També pot observar-se que, quan el poble ha de repartir-se impostos de caràcter municipal, no són 36, sinó ben bé 72, els veïns que prenen part a la talla.

Mas Barceló

EL BESTIAR REALMENT EXISTENT

Per l'interès que ens sembla tenir el document que hem descrit sota la sigla 2d el resumim en apèndix. Ací farem observar que el bestiar boví del poble no són 110 caps, com suposa la *Nota*, sinó 250; el rossam, 109; i no 41; les burres i pollins, 67 i no 30; les cabres, ovelles i anyells, 882, quantitat que supera prou els 123 declarats a Girona, els porcs 374, nombre ben divers dels 91 que s'havien censat oficialment.

Aquest bestiar té òbviament dues funcions econòmiques diverses. Per una banda, el bestiar gros és instrument de transport i font d'energia animal per a la llaurada. Tanmateix la vaca, que permet simultanejar la funció d'energia amb la de cria, és molt minoritària. Al contrari, les eugues predominen sobre els cavalls, matxos i mules, permeten d'obtenir pollins amb una certa periodicitat. El bestiar gros no exclou el petit; les cases importants tenen sempre una o dues burres, i la gent humil s'accontenten amb una per a les seves necessitats de transport.

La cria del porc deixa suposar per a algunes cases la simple satisfacció de la necessitat de carn per al consum domèstic. Però els 14 porcs de l'Alrà i de n'Artau, els 28 de l'Hereu, els 19 del mas Onyar, constitueixen formes de producció destinades evidentment al comerç. El mateix hem de dir dels ramats d'ovelles; el màxim posseïdor, en Violes, en té 40; entorn de 30 són els ramats del Castell, Alrà, Covarsí, Gener, i Artau; grups de 20 es troben als masos Riquer, Gras, Cavaller, Onyar, Gras, Pascol, Freu, Viader i Rodó. Una part del cens distingeix les ovelles dels anyells; la relació d'aquests amb aquelles mai no baixa del 50% i arriba en algun cas al 90%, índex de fecunditat prou alt. Cal suposar que tot aquest bestiar es sostindria amb pastures ben austeres, i la seva existència deixa pensar en les persones destinades a la seva guarda, que serien els nens i les nenes.

Deixem als nostres lectors interessats el càlcul del pes viu de bestiar per vessana, equiparable en ocasions a l'actual, i només voldríem cridar l'atenció sobre la incidència que aquesta forma de producció agrària havia de tenir sobre el comerç exterior. Un poble que registra 300 anyells, i que presumiblement no consumeix carn d'aquesta mena, ha de nodrir considerablement el mercat de la carn, a Girona o altres llocs; a més a més, cal comptar amb la producció de llana de quasi 600 ovelles, de la qual una vegada més hem de confessar que ignorem la destinació.

LA COMUNITAT HUMANA

LA POBLACIÓ TOTAL

Si es consulten els censos d'Aparici (6) hom topa amb dades discordants. Es donen uns nombres de cases i veïns que oscil·len entre 57-59 (censos de 1716 i 1717) i 89 i 100 (cens de 1708: 89; censos de 1718 i 1719: 100). Igualment el cens de 1716 atribueix al poble 162 persones, mentre que el de 1719 suposa que té 328 veïns.

Alguns d'aquests enigmes s'aclareixen a la nostra documentació. La *Nota* descriu 53 famílies, a les quals troba 297 persones; d'ells són homes 157 i dones 140. La xifra de famílies censades ací coincideix pràcticament